

Discussienotitie

Reg.nr. : 4742711
B&W verg.. : 9 juni 2015
Commissie : MO
Cie_verg. : 1 juli 2015

Onderwerp: Lokale publieke omroep

1) **Samenvatting**

Met het wegvallen van Boschtion is er ruimte voor een nieuwe partij die de functie van de lokale publieke omroep gaat invullen. In dit licht is het in de eerste plaats van belang dat onze gemeente aan de verplichtingen vanuit de Mediawet voldoet. Daarnaast moet sprake zijn van een toereikend media-aanbod dat overeenkomt met de behoeften van onze inwoners. Vanuit voorbeelden in het land, trends en ontwikkelingen in medialand en een extern gevraagd advies beschrijven wij een tweetal scenario's en de varianten daarbinnen. Ook geven we hierbij een voorzichtige indicatie van de kosten.

Wettelijke basis en gemeentelijke zorgplicht

De landelijke overheid heeft een publieke mediaopdracht die is vastgelegd in de Mediawet van 2008¹. Op basis van die publieke mediaopdracht worden financiële middelen geormerkt en doorgegeven aan de gemeenten. De gemeentelijke zorgplicht voor de lokale publieke omroep, zoals verwoord in de Mediawet, houdt in dat de gemeente zorgdraagt voor de bekostiging van het functioneren van de lokale publieke media-instelling.

Mediabehoefte van inwoners

De mediabehoefte van onze inwoners is over de jaren sterk veranderd. Kenmerkend voor deze behoefte is de wens om snelle en continue berichtgeving. Ook het zelf delen van nieuws en achtergronden via sociale media is typerend. Vanzelfsprekend is de mediabehoefte van onze inwoners divers. Deze verschilt onder andere per leeftijdsgroep, maar die behoefte daarbinnen is ook niet altijd dezelfde. Een lokale publieke omroep zal moeten inspelen op deze gedifferentieerde mediabehoefte van inwoners en hen daarbij betrekken.

Scenario's

In deze discussienotitie beschrijven we twee scenario's. De eerste is een beperkte variant van een omroepvoorziening en de lokale publieke omroep 2.0 (Radio, TV, internet en sociale media) zoals we die tot op heden kennen en waar ook verschillende voorbeelden van zijn in het land. In dit scenario zijn drie modellen beschreven. De eerste is een minimale variant op te zetten vanuit het Media Leerpark, de tweede een vrijwilligersorganisatie en de derde een organisatie van professionals met vrijwilligers samen.

Het tweede scenario is de lokale omroep 3.0 waar nog geen concrete voorbeelden van zijn. De vorm die daarbij het dichtst in de buurt komt is de streekomroep in combinatie met het regionaal mediacentrum. De lokale publieke omroep 3.0 wordt gekenmerkt door een professionele kern van redacteurs en verslaggevers aangevuld met vrijwilligers. Het is een cross mediaal platform van lokale nieuwsvoorziening en achtergronden. Dit scenario komt voort uit de visie zoals dat is ingebracht door de Mediamannen.

Financiën

De rijksbijdrage van € 91.930 (in 2015) vormt het startpunt voor de financiering. Hiermee kan een vrijwilligersorganisatie worden bekostigd en vormt het financiële kader voor het model

¹ Volledige wettekst is te lezen via: http://wetten.overheid.nl/BWBR0025028/geldigheidsdatum_29-04-2015

Media Leerpark. Op basis van ervaringen elders in het land ligt de totale bijdrage (Rijk en gemeente) aan een lokale publieke omroep gemiddeld tussen de € 250.000 en € 500.000. Eén en ander hangt ook samen met de verdien capaciteit van de lokale omroep en de wijze waarop dit zich ontwikkelt over een langere periode.

Communicatie/vervolgprocedure

Uw keuze voor een bepaald scenario betreft vooral het uitspreken van een voorkeur voor een bepaalde richting. Het is echter niet ons college, maar het Commissariaat van de Media (CvdM) die uiteindelijk de beslissing neemt aan welke gegadigde de zendmachtiging wordt verstrekt. Gezien het feit dat zich inmiddels al drie partijen bij het CvdM hebben gemeld, gaan wij met hen in gesprek om te onderzoeken of in samenwerking gekomen kan worden tot één aanvraag. Hierbij nemen we de kaders die u aangeeft bij de beantwoording van de vragen hieronder mee. De wet schrijft ons een dergelijke poging voor. Als niet gekomen kan worden tot één aanvraag, dan zal het CvdM aan onze gemeenteraad vragen een voorkeur voor één van de kandidaten uit te spreken (uiterlijk 1 november 2015). Dit gebeurt in dat geval door middel van een voorstel aan uw raad in het najaar.

2) Vraagpunten waarop antwoord wordt gevraagd

- a. Welk scenario heeft uw voorkeur?
- b. Welke rol ziet u voor de gemeente weggelegd en tot welk niveau bent u bereid te investeren?

Steller : Brooijmans

Tel. : 6155088

E-mail : k.brooijmans@s-hertogenbosch.nl

Discussienotitie

1) Aanleiding

Met het komen te vervallen van de zendmachtiging aan Boschtion met ingang van 1 januari 2015, het opstappen van het bestuur van st. Teleros/Boschtion en de liquidatie van de stichting is er een directe aanleiding om te praten over de toekomst van de lokale publieke omroep in 's-Hertogenbosch. Uw commissie heeft een voorzet gedaan op 25 februari 2015. Deze discussienotitie is een eerste stap om te komen tot een gedeelde visie op een lokale publieke omroep voor 's-Hertogenbosch.

2) Inhoud

Op 25 februari 2015 heeft u als commissie Maatschappelijke Ontwikkelingen gediscussieerd over de lokale publieke omroep. Dit naar aanleiding van twee discussienotities van de fracties van Bosch Belang en PvdA. Wethouder Van Olden heeft uw commissie toen de voorliggende discussienotitie toegezegd, vooruitlopend op een voorstel aan uw raad in dit najaar.

Waar het gaat om een nieuwe lokale publieke omroep is het in de eerste plaats van belang dat onze gemeente aan de verplichtingen vanuit de Mediawet voldoet. Daarnaast moet sprake zijn van een toereikend media-aanbod dat overeenkomt met de behoeften van onze inwoners.

Aan de hand van voorbeelden in het land, trends en ontwikkelingen in medialand en een extern gevraagd advies aan de Mediamannen, wordt een tweetal scenario's aan uw commissie voorgelegd inclusief een voorzichtige indicatie van de kosten. U kunt aan de hand van die informatie discussiëren over het soort lokale omroep dat uw voorkeur geniet, de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente bij een dergelijke voorziening alsmede de mate waarin u bereid bent een nieuwe lokale publieke omroep te bekostigen.

Wettelijke basis en gemeentelijke zorgplicht

De landelijke overheid heeft een publieke mediaopdracht die is vastgelegd in de Mediawet van 2008². Op basis van die publieke mediaopdracht worden financiële middelen geoormerkt en doorgegeven aan de gemeenten. Publieke mediadiensten voldoen aan democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving door het aanbieden van media-aanbod zonder dat daarvoor extra moet worden betaald door de consument.

De gemeentelijke zorgplicht voor de lokale publieke omroep, zoals verwoord in de Mediawet, houdt in dat de gemeente zorgdraagt voor de bekostiging van het functioneren van de lokale publieke media-instelling. De gemeenteraad is gehouden aan bekostiging nadat ze positief heeft geadviseerd over de representativiteit van het Programmabeleid Bepalende Orgaan (PBO) van de omroep zoals gesteld in de mediawet. Het is gemeenten in principe toegestaan om af te wijken van de rijksbijdrage waarbij het wel meer maar niet minder mag zijn dan de rijksbijdrage met het oog op de wettelijke zorgplicht ten aanzien van de lokale publieke omroep.

Het Commissariaat voor de Media ziet toe op handhaving van de wet en kan bij het niet bekostigen van een lokale mediavoorziening een boete opleggen. Het is een gemeente dus niet toegestaan om géén lokale publieke omroep te ondersteunen, tenzij er geen representatief Programmabeleid Bepalende Orgaan (PBO) is.

Per gemeente kan één media-instelling (omroep) worden aangewezen als zendgemachtigde. Een belangrijk uitgangspunt voor de wetgever is dat de omroep in de programmering voldoende aandacht schenkt aan het eigen verzorgingsgebied. Daarvoor hanteert de wet de

² Volledige wettekst is te lezen via: http://wetten.overheid.nl/BWBR0025028/geldigheidsdatum_29-04-2015

zogenoemde ICE-norm. Deze norm bepaalt dat ten minste vijftig procent van de toetsingsstijd een informatief, cultureel of educatief karakter moet hebben, gericht op de eigen gemeente. Een publieke mediadienst zoals de wettekst de publieke omroep (landelijk, lokaal en regionaal) omschrijft, voldoet aan “democratische, sociale en culturele behoeften van de Nederlandse samenleving door het aanbieden van media-aanbod dat:

- a. evenwichtig, pluriform, gevarieerd en kwalitatief hoogstaand is en zich tevens kenmerkt door een grote verscheidenheid naar vorm en inhoud;
- b. op evenwichtige wijze een beeld van de samenleving geeft en de pluriformiteit van onder de bevolking levende overtuigingen, opvattingen en interesses op maatschappelijk, cultureel en levensbeschouwelijk gebied weerspiegelt;
- c. gericht is op en een relevant bereik heeft onder zowel een breed en algemeen publiek, als bevolkings- en leeftijdsgroepen van verschillende omvang en samenstelling met in het bijzonder aandacht voor kleine doelgroepen;
- d. onafhankelijk is van commerciële invloeden en, behoudens het bepaalde bij of krachtens de wet, van overheidsinvloeden;
- e. voldoet aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen; en
- f. voor iedereen toegankelijk is.”³

In het gemeentefonds is een rijksbijdrage voorzien van € 1,30 per woonruimte ten behoeve van toereikend media-aanbod en continuïteit van de omroep. Voor 2015 bedraagt de huidige rijksbijdrage voor de gemeente 's-Hertogenbosch daarmee 70.716 huishoudens x € 1,30 = € 91.930. Tot op heden heeft onze gemeente enkel de rijksbijdrage doorgeleid en geen structurele aanvullende middelen.

VNG en OLON

In 2012 sloten de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland (OLON) het ‘Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen’. Het convenant geeft de ontwikkelrichting aan waarin de sector zich begeeft en de insteek die de gemeenten als belangrijke stakeholder daarin kiezen. Uit het convenant spreekt de ambitie om te komen tot een verhoging van de maatschappelijke toegevoegde waarde van de lokale publieke omroep.

In het vernieuwingsconvenant worden afwegingsfactoren en criteria genoemd die van belang kunnen zijn bij de keuze voor een bepaald model lokale publieke omroep. Daarbij wordt duidelijk dat een lokale publieke omroep niet toereikend zijn kan zonder een aantal vast elementen en criteria.

Daarbij spelen drie dimensies een rol:

1. Product aanbod;
2. Kwaliteit van de omroep;
3. Effectiviteit en efficiency van de exploitatie.

Op alle drie de dimensies geeft het convenant handvatten die een rol spelen waarop getoetst kan worden. Het convenant ligt voor u ter inzage.

Mediabehoefte van inwoners

De mediabehoefte van mensen verandert en is divers, niet alleen tussen, maar ook binnen diverse leeftijdsgroepen. Dit is voor iedereen merkbaar. Digitale TV is groeiende, radio is de enige dienst die nog traditioneel via de ether wordt ontvangen en die zijn waarde lijkt te houden. Via nieuwsapps op je smartphone blijf je de hele dag op de hoogte van alles wat er gebeurt. Het nieuws is direct via apps en internet beschikbaar en continu ‘up to date’ met veel beeldmateriaal waar je doorheen kunt klikken. Het maakt voor het merendeel van de mensen

³ Mediawet 2008: H2, art. 2.1, lid 2 http://wetten.overheid.nl/BWBR0025028/Hoofdstuk2/Titel21/Artikel21/geldigheidsdatum_29-04-2015

daarbij niet uit of het wordt aangeboden door een commerciële omroep of een publieke omroep, zolang het niets extra's kost. Deze ontwikkeling in de behoefte aan nieuwsgaring heeft vanzelfsprekend ook grote gevolgen voor de schrijvende media.

Burgerjournalistiek

Een kenmerkende ontwikkeling is de opkomst van de zogenoemde 'burgerjournalistiek' via sociale media. Inwoners creëren deels zelf nieuws of informeren anderen actief over bepaalde zaken. Het is logisch dat omroepen mee zullen veranderen en het nieuws snel, direct en goed van kwaliteit de hele dag door zenden. Er wordt niet meer toegewerkt naar een tijdstip van uitzenden, maar ze zendt continu. Dit vraagt een andere werkvorm voor de (lokale publieke) omroep.

Een lokale publieke omroep moet inspelen op de gedifferentieerde mediabehoefte van inwoners, dit doorvertalen in het aanbod via verschillende kanalen en inwoners daarbij actief betrekken. Er is zeker interesse in nieuws en verhalen vanuit de eigen leefomgeving. Uit de monitor cultuurparticipatie die is afgenomen in oktober 2014 blijkt dat 38% van de Bosschenaren kijkt naar lokale zenders (o.a. Boschtion). Ook Omroep Brabant wordt door 48% bekeken. Voor radio ligt dat percentage lager: lokale zenders (o.a. Boschtion) 21%, Omroep Brabant 39%.

Over de wijze waarop de lokale publieke omroep vormgegeven kan worden en wat de rol van de gemeente daarin is, kunt u discussiëren aan de hand van de volgende scenario's.

Scenario's

Het beschrijven van mogelijke lokale publieke omroeporganisaties die voldoen aan de Mediawet én voorzien in de behoefte van de inwoners van 's-Hertogenbosch valt uiteen in een aantal elementen. Zo noemt het vernieuwingsconvenant van OLON en VNG uit 2012 drie modellen gekoppeld aan inwonersaantal en beschrijft ze de streekomroep.

Model 1 en 2 zouden horen bij een inwoneraantal tussen de 0 tot 100.000 inwoners. Het gaat om:

1 – Kleine lokale radio

2 – semi professionele lokale radio

Modellen 1 en 2 voldoen niet als toereikend media-aanbod wordt gedefinieerd als "dagelijks nieuws en informatie via radio, tv en internet, maar ook een professioneel geborgde bedrijfsvoering en journalistiek."⁴

Het derde model past bij een inwoneraantal van >100.000 en daarmee bij een gemeente als 's-Hertogenbosch. Van dit model zijn de meeste voorbeelden te geven en de meeste verschillen in organisatorische en inhoudelijke invulling te vinden. Het gaat om:

3 – semi professionele lokale radio TV

Binnen dit model zijn twee organisatievormen denkbaar: een organisatie waarbij enkel vrijwilligers zijn betrokken en een organisatie waarbij een mix van professionals en vrijwilligers werkzaam is. Verbindingen met het onderwijs, de gemeente, muziek- en sportverenigingen, culturele-, welzijns- en andere organisaties in de stad zijn mogelijke randvoorwaarden die u kunt bespreken.

Een vierde model is niet gekoppeld aan aantal inwoners maar wordt steeds vaker besproken. Het gaat om:

4 - Streekomroep

⁴ Brochure 'Verbinden in de regio' oktober 2013 – OLON

<http://www.olon.nl/onderwerp/2055840507#/downloads/download/view/1453249106/brochure-verbinden-in-de-regio>

Een streekomroep heeft over het algemeen een breder verzorgingsgebied dan de eigen gemeente. Volgens de criteria die OLON hanteert, heeft de gemeente 's-Hertogenbosch voldoende schaal voor de kwalificatie streekomroep voor één gemeente.

Het doelgebied voor een lokale publieke streekomroep is een sociaal, cultureel en economisch samenhangend leefgebied. De reden dat schaalvergroting naar streekniveau op gang is gekomen heeft te maken met de eisen die aan een lokale publieke omroep worden gesteld op het gebied van programmering, eigen producties en de journalistieke onafhankelijkheid.

Op basis van deze vier modellen zijn een tweetal hoofdscenario's met daarbinnen wat organisatorische en inhoudelijke verschillen te beschrijven. We beschrijven de scenario's en de organisatiemodellen inclusief de kosten van klein naar groot. De Mediamannen (Theo Verbruggen) hebben op ons verzoek een advies geformuleerd dat te lezen is als een scenario (zie scenario 2).

Scenario 1 – een lokale publieke omroep 2.0

Hiermee bedoelen we een beperkte variant van een omroepvoorziening en ook de lokale publieke omroep zoals we die kennen en waarvan je in het land vele voorbeelden ziet.

In dit scenario is sprake van toereikend media-aanbod als het gaat om model b en c – met andere woorden: er is sprake van “dagelijks nieuws en informatie via radio, tv en internet, maar ook een professioneel geborgde bedrijfsvoering en journalistiek.” (p.1) “Bovendien spelen sociale media daarbij in toenemende mate een belangrijke rol voor de snelle en brede verspreiding van nieuws en informatie. Sociale media maken dan ook integraal deel uit van de mix van kanalen.” (p.2)⁵

Voor model a kan dat nog niet gezegd worden aangezien er geen voorbeelden van zijn bij andere Nederlandse gemeenten en ook het CvdM nog geen aanbieder met een dergelijk plan heeft getoetst.

Model a – Media Leerpark

Een beperkte variant van een omroepvoorziening in onze gemeente is denkbaar in een scenario waarbij we vertrekken vanuit het Media Leerpark. Deze variant wordt ondersteund met alleen de Rijksmiddelen. In dit model wordt de omroepvoorziening dus volledig verzorgd vanuit het onderwijs. Er bestaan - voor zover bekend - geen praktijkvoorbeelden van dit scenario in andere Nederlandse gemeenten. Het sluit echter wel enigszins aan bij het scenario waarin de lokale omroep een sterke binding heeft met het onderwijs, zoals in Tilburg. In onze gemeente is geen hoger beroepsonderwijs in journalistiek en media aanwezig, maar er zijn wel media opleidingen op VMBO en MBO niveau. Dit scenario zou ruimte bieden aan nieuwe vormen van journalistiek door leerlingen, burgers en studenten via social media en voor programma's door studenten van diverse opleidingen van het KW1c, Van Maerlant (Media Leerpark) en eventueel ook aan DOCWERK (Audio-Visuele werkplaats in de Willem II fabriek). Het is uiteraard aan het Media Leerpark en de betrokken onderwijsinstellingen om zich te melden voor een zendmachtiging bij het Commissariaat van de Media (CvdM). Om in aanmerking te komen voor een zendmachtiging dient een kandidaat organisatie mediawet bepalingen (artikel 2.61) te hebben opgenomen in de statuten. Dat wil zeggen dat stichting of vereniging zich uitsluitend of hoofdzakelijk ten doel stelt de publieke mediaopdracht te verzorgen en tevens een orgaan heeft dat het beleid voor het media-aanbod bepaalt en representatief is. Ook de criteria die worden genoemd in de Mediawet voor een publieke omroep, waaronder het voldoen aan hoge journalistieke en professionele kwaliteitseisen zullen worden getoetst. Dit zou door de onderwijsinstellingen in een aparte stichting kunnen

⁵ Brochure ‘Verbinden in de regio’ oktober 2013 – OLON

<http://www.olon.nl/onderwerp/2055840507#/downloads/download/view/1453249106/brochure-verbinden-in-de-regio>

worden vormgegeven.

Samenwerking met het onderwijs – situatie 's-Hertogenbosch

In 's-Hertogenbosch is er geen HBO opleiding journalistiek maar wel heeft het KW1c (MBO) studenten Media, Art & Performance. De Audio-Visuele werkplaats DOCWERK voor net afgestudeerde filmmakers in de Willem II fabriek biedt eveneens interessante mogelijkheden voor samenwerkingen met een lokale omroep. DOCWERK maakt momenteel documentaires die worden uitgezonden door Omroep Brabant.

Eerder al door Boschtion en op dit moment ook met TV73 wordt samengewerkt met het Media Leerpark. Het Van Maerlant heeft een eigen tv studio en tv wagen beschikbaar. Leerlingen van het Van Maerlant (VMBO studenten) worden begeleid in nieuwsgaring en audio visuele vormgeving door docenten van het Van Maerlant zelf. Boschtion had de samenwerking op deze manier al basaal vormgegeven. De huidige radiostudio en ziggo TV digitaal aansluiting van voorheen Boschtion zijn verhuist naar het Media Leerpark. Hiervoor heeft de gemeente € 42.000 beschikbaar gesteld in 2014.

Model b – een lokale publieke omroep met vrijwilligers

Voorbeelden van een dergelijke lokale publieke omroep zijn te vinden in o.a. Tilburg, Amersfoort en Haarlem/Heemstede. Kenmerkend is dat enkel met vrijwilligers wordt gewerkt met maximaal 1 professional voor de aansturing. Er is een stevige en continue samenwerking met het onderwijs. In Tilburg bijvoorbeeld zijn dat voornamelijk HBO studenten uit de eigen stad. Dit model wordt enkel met de rijksbijdrage bekostigd. Binnen de rijksbijdrage is in Tilburg ruimte gevonden voor professionele aansturing van de vrijwilligers en studenten voor 0,2 fte. Omroep Tilburg heeft een nieuwsredactie die het lokale nieuws aanbiedt via radio, TV en online media.

Er wordt in dit model toereikend media-aanbod geleverd, al is het niveau daarvan onderhevig aan kritiek. Als de kwaliteit onvoldoende is, uit zich dat in tegenvallende advertentie-inkomsten en het uitblijven van opdrachten door o.a. de gemeente of andere partners in het publieke domein. De eigen verdien capaciteit wordt daardoor kleiner.

Ter illustratie: Boschtion had een omzet van € 98.653 in 2013. De rijksbijdrage bedroeg in 2013 € 88.019.

In dit model kan geen sprake zijn van een leerwerkbedrijf door het ontbreken van begeleiding en coaching op continue basis. Een samenwerking met het onderwijs is binnen dit model dus eerder een noodzaak om voldoende werk te kunnen verzetten dan een bewuste keuze om het onderwijs te verbeteren of ervaringskansen te bieden.

Voorbeelden uit de praktijk – zie ook bijlage 2

Naast Tilburg is ook in Amersfoort een manier gevonden om een lokale omroep te financieren uit de rijksbijdrage. Er wordt alleen met vrijwilligers gewerkt. De omroep biedt dagelijks nieuw en een gevarieerd media-aanbod op radio, tv en internet. Een extra bedrag van € 33.750 is door de gemeente gereserveerd voor toekomstgericht mediabeleid. Ze subsidieert daarmee lokale journalistieke producties- en media innovatie. Tevens organiseert de gemeente Amersfoort jaarlijks media-bijeenkomsten.

In Haarlem/Heemstede wordt de rijksbijdrage doorgeleid en wordt er gewerkt met vrijwilligers. Er zijn ambities om met professionele krachten te gaan werken (5fte in 2017).

Zowel de gemeente Haarlem als de gemeente Heemstede hebben een klein bedrag extra toegekend aan de Haarlem 105. Er is € 20.000 extra door de gemeente Haarlem beschikbaar gesteld om de lokale omroep in staat te stellen TV uitzendingen te verzorgen en de gemeente Heemstede subsidieert met € 10.000. Haarlem105 verzorgt tv, radio, kabelkrant en internet.

Model c – een lokale publieke omroep met professionals en vrijwilligers

Voorbeelden van een dergelijke lokale publieke omroep zijn te vinden in o.a. Eindhoven, Oss/Bernheze en Venlo. Dit model wordt gekenmerkt door een mix van professionals en vrijwilligers. Het is hiermee vooral een leer-werkbedrijf, dat naast dagelijkse nieuwsuitzendingen ook verslag doet van belangrijke evenementen. Een dergelijke lokale

publieke omroep ontvangt over het algemeen een structurele extra subsidie van de gemeente (bovenop de rijksbijdrage) tussen de € 250.000 en € 400.000 per jaar. Een omroep binnen dit model is in staat om tussen de 30 en 50% van de totale begroting door reclame inkomsten te bekostigen.

Voorbeelden uit de praktijk – zie ook bijlage 2

In Eindhoven is een proces gestart waarbij de omroep uitgroeide van projectorganisatie naar een structureel functionerende omroeporganisatie. De professionalisering heeft 3 jaar in beslag genomen (2010-2013). De lokale omroep wordt aangestuurd door professionals met inzet van vrijwilligers. Er wordt radio en tv gemaakt met dagelijks nieuws en achtergrond items.

De gemeente Eindhoven heeft ervoor gekozen om deze ontwikkeling te steunen en een bijdrage van maximaal € 400.000 per jaar beschikbaar te stellen voor een pilot "professionalisering van de lokale televisie en radio". Tevens is eenmalig een professionaliseringsbijdrage van € 450.000 toegekend.

In Venlo wordt ook gewerkt met een mix van professionals en vrijwilligers. Er is een lagere gemeentelijke bijdrage (€ 261.432), toch zijn er meer professionals (15 fte ipv 6 fte) aan het werk dan in Eindhoven. Ook Omroep Venlo is een leer-werkbedrijf waarbij professionele begeleiding op een heldere manier is geborgd.

DTV Oss en Bernheze werkt met zowel professionals als vrijwilligers en is een leer-werkbedrijf. DTV ontvangt zowel van de gemeente Oss als de gemeente Bernheze een totale bijdrage tussen de € 270.000 en € 300.000. Er is geen exact bedrag te noemen, omdat ook jaarlijks incidentele subsidies worden verstrekt.

Scenario 2 – een lokale publieke omroep 3.0

Het tweede scenario komt voort uit het extern gevraagde advies aan de Mediamannen. Zij hebben uiteindelijk een visie gepresenteerd dat zich laat lezen als een scenario; de lokale publieke omroep 3.0. Voorbeelden van een dergelijke omroep zijn er (nog) niet. Het dichtst in de buurt komt de streekomroep.

Streekomroep

Er wordt steeds vaker gesproken over een omroep met een breder verzorgingsgebied.

Volgens de door OLON gehanteerde criteria heeft de gemeente 's-Hertogenbosch voldoende schaal voor de kwalificatie streekomroep voor één gemeente. Er zijn twee mogelijkheden: óf er is één omroeporganisatie met één zendmachtiging van het Commissariaat voor de Media of er is een samenwerkingsverband van meerdere lokale omroepen. OLON verwacht dat er van de huidige 283 lokale omroepen naar een aantal van tussen de 50 tot 100 wordt gegaan.

OLON formuleert dat het gebied waar de mensen uitgaan, theaters bezoeken, vrienden ontmoeten en inkopen doen vaak niet hetzelfde gebied is als waarlangs de gemeentegrenzen zijn getrokken. Het doelgebied voor een lokale publieke omroep is dus een sociaal, cultureel en economisch samenhangend leefgebied. De reden dat schaalvergroting naar streekniveau op gang is gekomen heeft te maken met de eisen die aan een lokale publieke omroep worden gesteld op het gebied van programmering, eigen producties en de journalistieke onafhankelijkheid.

Overigens is een streekomroep iets anders dan een regionale omroep. De wet stelt grenzen aan het bereik van de streekomroep, die mag niet dermate groot zijn dat hij, op basis van zijn bereik, de regionale publieke omroep concurrentie aandoet. "Streekomroep is een vorm van schaalvergroting binnen de meest kleinschalige vorm van publiek omroep in Nederland."⁶

Voor het vormen van een streekomroep is de huidige richtlijn van het Commissariaat voor de Media dat gemeenten een sociaal-culturele eenheid moeten vormen.

De lokale publieke omroep 3.0 wordt gekenmerkt door een professionele kern van

⁶ Streekomroepen in Nederland – onderzoek in opdracht van het Ministerie van OCW, Utrecht 29 juli 2009 – p. 3

redacteuren en verslaggevers aangevuld met vrijwilligers. Het is een cross mediaal platform van lokale nieuwsvoorziening en achtergronden. De exacte kosten van een dergelijke omroep zijn niet bekend, aangezien er nog geen andere voorbeelden in het land zijn. Een voorzichtige indicatie van de kosten voor een streekomroep gaan richting de € 500.000. Aangezien het scenario van de lokale publieke omroep 3.0 daarbij in de buurt komt, is dit als een eerste indicatie aan te geven. Bij deze indicatie is ervan uitgegaan dat een goed functionerende lokale omroep op termijn in staat is tussen de 30 en 50% van de totale begroting door reclame inkomsten te bekostigen.

Tevens zal een startinvestering noodzakelijk blijken gezien de wens dat “de redactie op een herkenbaar punt in de stad moet zijn gehuisvest, er moet sprake zijn van korte lijntjes en een snelle opkomsttijd bij nieuws.” Op dit moment is niet bekend wat de hoogte van een dergelijke investering moet zijn.

Voorbeelden uit de praktijk – Streekomroep en regionaal mediacentrum

Een voorbeeld is DTV Oss die haar verzorgingsgebied heeft verbreed door samen te gaan met de Bernhezer Omroep Stichting. Ook Eindhoven zendt uit in Geldrop en Mierlo en ontwikkelt zich tot streekomroep. De precieze grootte van de streek bepalen de lokale omroepen zelf.

In Breda is een pilotproject gestart voor een gezamenlijke nieuwsdienst, die voor de websites van zowel de krant als de provinciale omroep het ‘snelle nieuws’ verzorgt: berichten over calamiteiten, hulpdiensten, persberichten en nieuws van persbureaus. De afzonderlijke redacties blijven daarnaast actief voor hun eigen kernactiviteiten en voor de achtergrondverslaggeving. De ontwikkelingen gaan langzaam.

In Limburg is een soortgelijk initiatief gestart waarbij het online nieuws door een gezamenlijke redactie van L1 en Dagblad de Limburger wordt verzorgd. Er is zelfs een apart platform opgericht 1Limburg.nl. De efficiency winst die dat oplevert kan de berichtgeving op niveau en op peil houden. Er is ruimte voor verdieping in berichtgeving.

Lokale omroep 3.0 door de Mediamannen (Theo Verbruggen)

De Mediamannen hebben op ons verzoek een advies uitgebracht, dat te lezen valt als een Bossche invulling van een lokale omroep 3.0. Het advies is als bijlage bij deze discussienotitie gevoegd, de kern daarvan is opgenomen in de inleiding van het advies:

“s-Hertogenbosch moet niet meer beginnen aan een lokale omroep. Niet aan een omroep in traditionele zin. Wel is er meer dan voldoende ruimte voor een cross mediaal platform van lokale nieuwsvoorziening en achtergronden. De ontstane lacune na de teloorgang van het bestaande noodlijdende Boschtion biedt juist nu nieuwe kansen daartoe. Een nieuw publiek medium dat continue uitzendt via internet en wordt ontvangen op smartphones, tablets en de pc of laptop. Inhoud is er voldoende in de Brabantse provinciehoofdstad en de directe ommelanden en de interesse vanuit de samenleving is er eveneens. Maar dan moet afgestapt worden van het traditionele omroepmodel met vaste programma’s op een radio en televisiekanaal. Want de inwoners slaan dat grotendeels over.

Ook landelijk is de trend al langer waarneembaar dat informatie ‘on demand’ beschikbaar moet zijn. Dit multimediale streekplatform, noem het de streekomroep, voorziet in de behoefte waar de bestaande regionale omroep te ver vandaan blijft en waar voor landelijke omroep de lat te hoog ligt. En dat in een tijd waarin globalisatie en de overkill van zenders en andere informatiedragers ertoe bijdraagt dat juist een groeiende behoefte bestaat aan toegankelijke berichten uit de directe eigen omgeving. Maar zo’n platform kan alleen geleid worden door professionele en dus betaalde vakmensen, aangevuld met stagiaires en vrijwilligers. De tijd om zo’n kanaal met bijbehorende technologie over te laten aan goedbedoelende vrijwilligers, hobbyisten of pseudo lokale beroemdheden is voorbij.

Daartoe is de taak van dit multimediale streekplatform te veeleisend, het aanbod te groot en de taak te verantwoordelijk. Een vaste redactie met hier gewortelde redacteurs met een eigen netwerk en inhoudelijke kennis is een voorwaarde voor het slagen van dit initiatief, naast een goede herkenbaarheid en betrouwbare technische ondersteuning. Een structurele financiële basis alsmede een professioneel beleid met toekomstvisie is onontbeerlijk. Samenwerking met bestaande publieke regionale omroep of direct omringende streekomroepen alsmede andere lokale initiatieven is uitermate wenselijk. De ruimte en belangstelling vanuit de bevolking is er meer dan ooit, alleen al gezien de ontstane commotie na het verdwijnen van BoschTion en de initiatiefnemers die zich hebben gemeld om het stokje over te nemen.

Het zou jammer zijn als deze gemeenschap op dit moment de boot zou missen en er opnieuw een kansloze hobbyclub ondanks voortvarend enthousiasme al na korte tijd opnieuw het loodje legt en commerciële initiatiefnemers de ruimte pakken zonder enige journalistiek-publieke aanpak.”

Het advies van de Mediamannen bevat geen indicatie van de kosten maar geeft wel een beeld van de professionele bezetting in combinatie met vrijwilligers.

Financiering

De rijksbijdrage van € 91.930 (in 2015) vormt het startpunt voor de financiering. Een kandidaat die eenmaal is goedgekeurd door het Commissariaat voor de Media moet in overleg met onze gemeente voor nadere afspraken en financiering. Deze partij zal ook een plan van aanpak met begroting moeten aanleveren.

Met de middelen die onze gemeente van het Rijk ontvangt, kan een vrijwilligersorganisatie worden bekostigd. Het vormt tevens het financiële kader voor het model Media Leerpark. Op basis van ervaringen elders in het land ligt de totale bijdrage (Rijk en gemeente) aan een lokale publieke omroep gemiddeld tussen de € 250.000 en € 500.000. Eén en ander hangt ook samen met de verdien capaciteit van de lokale omroep en de wijze waarop dit zich ontwikkelt over een langere periode.

De gemeente kan een subsidie verstrekken waaraan ze prestatieafspraken verbindt zoals de gemeente Eindhoven dat bijvoorbeeld heeft vormgegeven of de gemeente Amersfoort (zie bijlage 2). Subsidievoorwaarden zijn mogelijk zolang deze niet conflicteren met de onafhankelijkheid van de mediaorganisatie.

De financiële middelen voor een eventuele extra structurele ondersteuning naast de rijksbijdrage van de lokale publieke omroep zal gevonden moeten worden door elders te bezuinigen. Het betreft nieuw beleid en kent geen financiële dekking.

3) Vervolgprocedure

Uw keuze voor een bepaald scenario betreft vooral het uitspreken van een voorkeur voor een bepaalde richting. Het is echter niet ons college, maar het Commissariaat van de Media (CvdM) dat uiteindelijk de beslissing neemt aan welke gegadigde de zendmachtiging wordt verstrekt.

Stand van zaken rondom de zendmachtiging – kandidaat organisaties

Het Commissariaat voor de Media meldt dat er drie formele aanvragen zijn binnengekomen:

- DTV Den Bosch
- Atlantis
- RTV Dieze

De aanvragen van DTV Den Bosch, RTV Dieze en Atlantis zijn compleet en het CvdM heeft

de gemeente gevraagd om advies. We hebben uitstel gevraagd en gekregen. Het advies zal uiterlijk 1 november 2015 worden verwacht of indien mogelijk eerder (email CvdM d.d. 24 april 2015).

Uit uw discussie komt naar voren wat voor soort lokale publieke omroep u in de gemeente 's-Hertogenbosch zou willen hebben, wat de gemeentelijke betrokkenheid daarbij moet zijn en wat u daarvoor over heeft.

Op basis van de door u gestelde kaders gaan wij in gesprek met alle kandidaten die zich hebben gemeld bij het CvdM. De wet schrijft onze gemeente namelijk voor te onderzoeken of in samenwerking gekomen kan worden tot één gezamenlijke aanvraag. Als dit niet mogelijk is, zal het CvdM aan de gemeenteraad vragen een voorkeur voor één van de kandidaten uit te spreken.

Naar aanleiding van de keuze voor een bepaald ambitieniveau voor de lokale publieke omroep wordt wellicht een subsidieverzoek ingediend door de organisatie die uiteindelijk de zendmachtiging krijgt. Dit verzoek zal in dat geval aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Burgemeester en wethouders van 's-Hertogenbosch,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. I.A.M. Woestenberg mr. dr. A.G.J.M. Rombouts

Bijlagen:

1. Advies Mediamannen/Theo Verbruggen
2. Voorbeelden lokale publieke omroep
3. Overzicht huidig media aanbod in 's-Hertogenbosch

Ter inzage:

- Vernieuwingsconvenant gemeenten-lokale omroepen – van VNG en OLON, 5 juni 2012
- 'Beleidsinstrumenten gemeentelijke bekostiging lokale omroepen' VNG maart 2014
- Publieke lokale media-instellingen en de mediawet; spelregels voor de lokale publieke omroep in Nederland – CvM
- Uitwerking convenant 2013 – VNG - OLON
- Jaarverslag 2013 studio 040
- Jaarverslag 2013 Omroep Venlo
- Jaarverslag 2013 Omroep Maasland

- Jaarverslag 2013 Haarlem 105
- Biebdebat over de Lokale Omroep op 27 maart 2015 georganiseerd door PvdA Den Bosch: <https://denbosch.pvda.nl/2015/03/31/biebdebat-lokale-omroep-nu-of-nooit-integraal-terug-te-zien/>
- Commissievergadering MO lokale publieke omroep <http://s-hertogenbosch.raadsinformatie.nl/vergadering/151929/commissie+MO+25-02-2015>
- Ingebrachte documenten ten behoeve van de commissie MO vergadering van 25 februari 2015, door:
 - Bosch Belang – Frans van Valkenburg - Toekomst van de lokale publieke omroep in 's-Hertogenbosch
 - PvdA - Pieter Paul Slikker - Inzet lokale Publieke Omroep 's-Hertogenbosch
- Brief aan ci MO van het college dd. 5 maart 2015 mbt proces rondom zendmachtiging en de bevoegdheden van de gemeenteraad.